

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 10/2020-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. apríla 2020 v pléne zloženom z predsedu Ivana Fiačana a zo sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa), Ladislava Duditša, Libora Duľu, Miroslava Duriša, Rastislava Kaššáka, Jany Laššákovej, Miloša Maďara, Petra Molnára, Petra Straku, Ľuboša Szigetiho a Martina Vernarského predbežne prerokoval návrh politickej strany VLASTĚ, Miletičova 559/21, Bratislava, IČO 42 257 344, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Michal Mandzák, vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb do Národnej rady Slovenskej republiky konaných 29. februára 2020 za účasti politického hnutia OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti (OLANO), NOVA, Kresťanská únia (KÚ), ZMENA ZDOLA, Zámocká 6873/14, Bratislava, IČO 42 287 511, politickej strany SMER – sociálna demokracia, Súmračná 3263/25, Bratislava, IČO 31 801 242, politického hnutia SME RODINA, Leškova 3005/5, Bratislava, IČO 42 254 515, politickej strany Kotlebovci – Ľudová strana Naše Slovensko, Nový Svet 5667/63, Banská Bystrica, IČO 36 127 175, politickej strany Sloboda a Solidarita, Priemyselná 16318/8, Bratislava, IČO 42 139 333, a politickej strany ZA ĽUDÍ, Jašíkova 4849/2, Bratislava, IČO 52 581 675, a takto

r o z h o d o l :

Návrh politickej strany VLASTĚ o d m i e t a ako zjavne neopodstatnený.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a uplatnená argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 12. marca 2020 doručený návrh politickej strany VLASTĚ, Miletičova 559/21, Bratislava, IČO 42 257 344 (ďalej aj „navrhovateľka“) na začatie konania podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o ústavnosti a zákonnosti volieb do Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“), ktorým namietala neústavnosť a nezákonnosť volieb do národnej rady konaných 29. februára 2020.

2. Z obsahu návrhu a jeho príloh vyplýva, že navrhovateľka je politickou stranou, ktorá podala platnú kandidátnu listinu pre voľby do národnej rady podľa § 50 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“) zaregistrovanú podľa § 52 volebného zákona Štátnou komisiou pre voľby a kontrolu financovania politických strán (ďalej len „štátna komisia“) rozhodnutím č. SVS-OVR2-2019/039460-003 zo 6. decembra 2019, a teda je oprávnenou na podanie návrhu na začatie konania o ústavnosti a zákonnosti volieb do národnej rady v zmysle ustanovenia § 41 ods. 1 druhej vety v spojení s § 157 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

3. Vo voľbách do národnej rady konaných 29. februára 2020, ktoré napáda na celom území Slovenskej republiky, navrhovateľka získala podiel 2,93 % z celkového počtu platných hlasov voličov.

4. Podľa názoru navrhovateľky označené voľby do národnej rady neboli uskutočnené ústavným, legálnym a transparentným spôsobom. Za neústavné a nezákonné ich považuje z dôvodu konania, resp. postupu príslušných volebných orgánov majúceho za následok porušenie ustanovení čl. 1 ods. 1, čl. 30 ods. 1, 3 a 4 a čl. 74 ods. 1 ústavy a § 2, § 42, § 43 a § 61 volebného zákona.

5. Navrhovateľka tvrdí, že vo voľbách došlo v niektorých volebných okrskoch k úmyselnému nesprávnemu sčítaniu hlasov voličov a nesprávnej manipulácii s hlasovacími lístkami. Navrhovateľke sa malo ohlásiť viacero „voličov i nevoličov strany VLASTĚ“, ktorí uviedli, že pri hlasovaní a sčítaní hlasov okrskovými volebnými komisiami dochádzalo k úmyselnému konaniu, ktoré navrhovateľku poškodilo na konečnom podiele platne odovzdaných hlasov voličov.

6. Na podporu svojich skutkových tvrdení navrhovateľka predložila notársku zápisnicu sp. zn. N 20/2020, Nz 7124/2020, NCRls 7260/2020 zo 4. marca 2020 podpísanú na [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] o osvedčení právne významnej skutočnosti, a to vyhlásenia [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], o tom, že ako členka volebnej komisie [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] sčítavala hlasy odovzdané v prospech strany VLASTĚ a narátala ich 108, z toho 95 s prednostnými hlasmi a 13 bez prednostných hlasov. Po jej návrate z toalety, na ktorú medzitým odišla, sa hlasovacie lístky odovzdané pre stranu VLASTĚ nenachádzali na mieste, kam ich položila, ale už boli „spracované“. Následne 3. marca 2020 na oficiálnej stránke Štatistického úradu Slovenskej republiky (ďalej len „štatistický úrad“) zistila, že v prospech strany VLASTĚ bolo v danom okrsku odovzdaných iba 13 hlasov. Zvyšných 95 hlasov tam chýbalo. Telefonicky o tom upovedomila aj [REDAKOVANÉ], ktorému sa okrem nej ohlásilo viacero občanov zastávajúcich názor, že došlo k manipulovaniu výsledkov volieb.

7. Ako ďalšiu navrhovateľka v prílohe návrhu predložila notársku zápisnicu sp. zn. N 157/2020, NZ 7512/2020, NCRls 7644/2020 zo 6. marca 2020, ktorou notárska kancelária [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], osvedčila právne významnú skutočnosť uvádzanú [REDAKOVANÉ], ktorý čestne vyhlásil, že na základe oficiálnych výsledkov volieb zverejnených štatistickým úradom zistil, že vo volebnom obvode [REDAKOVANÉ], mal ním volený kandidát za stranu VLASTĚ [REDAKOVANÉ] „nulový výsledok“. Na základe toho konštatoval, že jeho volebný lístok nebol zahrnutý „do procesu sčítania hlasov“.

8. V tretej navrhovateľkou predloženej notárskej zápisnici sp. zn. N 150/2020, Nz 7340/2020, NCRIs 7479/2020 z 5. marca 2020 napísanej opäť v kancelárii notára [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], kandidát [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], kandidujúci vo voľbách za navrhovateľku, čestne vyhlásil, že možnosť voliť zo zahraničia využili dve jeho príbuzné, konkrétne [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], ktoré ho mali voliť formou prednostného hlasu, avšak na webovej stránke štatistického úradu následne zistil, že v sekcii zahraničie nemá žiadne prednostné hlasy.

9. Nezapočítanie svojich prednostných hlasov pred notárom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] do zápisnice sp. zn. N 169/2020, NZ 7749/2020, NCRIs 7893/2020 z 9. marca 2020 čestne vyhlásil aj [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ktorý sa o tom takisto dozvedel z oficiálnej stránky štatistického úradu.

10. Navrhovateľka ďalej uvádza, že podobne sa viacero občanov obrátilo aj na [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], ktorá bola osobne prítomná vo volebnej miestnosti na [REDAKOVANÉ]. Okrem iných skutočností, o ktorých má vedomosť od občanov, má [REDAKOVANÉ] dosvedčiť udalosť, že vo volebnej miestnosti *«boli voliči s hlasovacími preukazmi zapisovaní do zoznamu, v ktorom bola prvá kolónka pod označením „poradové číslo“. Poradové číslo však vypisované nebolo a keď sa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] opýtala na dôvod, odpovedali jej „to si my potom usporiadame a dopíšeme“»*. Takýmto spôsobom mohlo podľa navrhovateľky dôjsť *„k zneškodneniu a vyhodeniu celých hárkov, príp. k zmanipulovaniu výsledkov volieb“*.

11. Navrhovateľke podľa jej slov *„bolo takisto zaslaných viacero oznámení občanov tvrdiacich, že urny na nepoužité hlasovacie lístky neboli zapečatené, príp. že tieto sa hádzali do igelitových vriec“*. Poukázala pritom na písomnú informáciu v tomto zmysle od pani [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], z 9. marca 2020, tvoriacu prílohu návrhu.

12. Týmto spôsobom bolo podľa názoru navrhovateľky porušené *„právo občanov voliť ako i byť volený do Národnej rady SR v demokratických, rovných voľbách“*.

13. Navrhovateľka je presvedčená, že došlo k spáchaniu „*volebného deliktu (úmyselne nesprávne sčítanie a falšovanie volieb počas ich priebehu)*“ a voľby do národnej rady uskutočnené 29. februára 2020 boli protiústavné a protizákonné, pritom intenzita tejto protiústavnosti a protizákonnosti je v takom rozsahu, že možno pochybovať, či výsledky volieb boli skutočným prejavom vôle voličov, pritom tu bezpochyby existuje i príčinná súvislosť.

14. Vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí návrhu na ďalšie konanie podľa § 163 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde vydal nález, ktorým vyhlási voľby do národnej rady konané 29. februára 2020 na celom území Slovenskej republiky za neplatné a nariadi vykonať opakovanie volieb do národnej rady podľa volebného zákona.

15. Ako dôkazy na podporu svojich tvrdení navrhovateľka okrem ňou predložených listinných dôkazov a bližšie nešpecifikovanej volebnej dokumentácie navrhla vypočuť ako svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ].

II.

Relevantná právna úprava v konaní vo volebných veciach

16. Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb do Národnej rady Slovenskej republiky.

17. Podľa čl. 130 ods. 2 ústavy zákon ustanoví, kto má právo podať návrh na začatie konania podľa čl. 129.

18. Podľa § 42 ods. 2 písm. j) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je návrh na začatie konania o ústavnosti a zákonnosti volieb do národnej rady podľa čl. 129 ods. 2 ústavy.

19. Podľa § 156 zákona o ústavnom súde účelom konania vo volebných veciach je napraviť prípadnú neústavnosť alebo nezákonnosť napadnutých volieb, a tým zabezpečiť slobodnú súťaž politických síl.

20. Podľa § 157 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania podľa čl. 129 ods. 2 ústavy o ústavnosti a zákonnosti volieb do národnej rady môže podať politická strana alebo politické hnutie alebo ich koalícia, ktoré podali platnú kandidátnu listinu podľa osobitných predpisov.

21. Podľa § 159 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania vo volebných veciach možno podať do desiatich dní po vyhlásení výsledku volieb.

22. Zo skutočností uvedených v bode 2 odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že navrhovateľka je oprávnenou na podanie návrhu na začatie konania o ústavnosti a zákonnosti volieb do národnej rady a svoj návrh podala včas.

23. Podľa § 163 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže

- a) vyhlásiť voľby za neplatné,
- b) zrušiť napadnutý výsledok volieb,
- c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený,
- d) návrhu na začatie konania nevyhovieť.

24. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

25. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

26. Predmetom aktuálneho návrhu na začatie konania podľa čl. 129 ods. 2 ústavy o ústavnosti a zákonnosti volieb do národnej rady je navrhovateľkou tvrdené porušenie čl. 1 ods. 1, čl. 30 ods. 1, 3 a 4 a čl. 74 ods. 1 ústavy a § 2, § 42, § 43 a § 61 volebného zákona postupom príslušných volebných orgánov vo volebnom procese.

27. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

28. Podľa čl. 30 ods. 1 ústavy občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov.

29. Podľa čl. 30 ods. 3 ústavy volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon.

30. Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

31. Podľa čl. 74 ods. 1 ústavy poslanci sú volení vo všeobecných, rovných, priamych voľbách s tajným hlasovaním.

32. Podľa § 2 volebného zákona voľby sa konajú na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním.

33. Podľa § 42 volebného zákona právo voliť do Národnej rady Slovenskej republiky má občan Slovenskej republiky.

34. Podľa § 43 volebného zákona za poslanca Národnej rady Slovenskej republiky môže byť zvolený občan Slovenskej republiky, ktorý najneskôr v deň konania volieb dovŕši 21 rokov veku a má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky.

35. Podľa § 61 volebného zákona po vybratí hlasovacích lístkov z obálok okrsková volebná komisia rozdeľuje hlasovacie lístky podľa politických strán a koalícií. Sčítava hlasovacie lístky odovzdané pre každú politickú stranu a koalíciu, vylúči neplatné hlasovacie lístky a zisťuje počet voličov, ktorí využili právo prednostného hlasu pre kandidátov politickej strany alebo koalície. Ďalej okrsková volebná komisia sčítava prednostné hlasy, ktoré boli odovzdané jednotlivým kandidátom na hlasovacích lístkoch. Výsledky uvádza v zápisnici o priebehu a výsledku hlasovania vo volebnom okrsku.

36. Vzhľadom na charakter námietok navrhovateľky, ktorými spochybňuje neústavnosť a nezákonnosť volieb do národnej rady, ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať označených účastníkov konania (politické strany a hnutia, ktoré získali zastúpenie v národnej rade), aby sa vyjadrili k obsahu návrhu na začatie konania o ústavnosti a zákonnosti volieb do národnej rady.

III.

Judikatúrne východiská

37. Podstatou ochrany ústavnosti ústavným súdom vo volebných veciach je ochrana práv zaručených v čl. 30 ústavy, t. j. aktívneho a pasívneho volebného práva. Všeobecné volebné právo, ktoré je v tomto článku zaručené, znamená právo všetkých občanov v danom štáte, ktorí dosiahli istú vekovú hranicu, jednak svojím hlasom spolurozhodovať pri tvorbe zastupiteľských orgánov (aktívne volebné právo) a jednak uchádzať sa o zvolenie za člena niektorého zo zastupiteľských orgánov (pasívne volebné právo). Rovnosť volebného práva znamená zaručenie toho, aby každý z voličov i kandidátov mal rovnaké postavenie (PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 45/2014, PL. ÚS 25/2015).

38. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03, PL. ÚS 82/07) právomoc ústavného súdu zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby

za neplatné podľa § 163 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa uplatní len vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb. Každé porušenie volebného zákona nevyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom tak na účel a zmysel volebného zákona, ako aj na princípy uznávané demokratickými štátmi. Neplatnosť volieb môže spôsobiť len také porušenie volebného zákona, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov (PL. ÚS 62/07, PL. ÚS 20/2011, PL. ÚS 6/2015).

39. Rozhodnutie voličov ako suveréna môže teda ústavný súd zmeniť len vo výnimočných prípadoch, keď vady volebného procesu spôsobili alebo mohli preukázateľne spôsobiť, že (by) voliči rozhodli inak a bol (by) zvolený iný kandidát (tu politická strana alebo politické hnutie, príp. ich koalícia). Zrušenie výsledkov volieb alebo vyhlásenie volieb za neplatné nemožno brať ako trest za porušenie volebného zákona, ale ako prostriedok na zaistenie legitimacy zvoleného orgánu (PL. ÚS 12/2015, PL. ÚS 52/2018).

40. V rámci konania vo volebných veciach (agendy volebného súdництва aj vo vzťahu ku konaniam ústavného súdu o týchto veciach) sa neuplatňuje teória tzv. „absolútnych vád“ volebného procesu, t. j. takých porušení volebného zákona, ktoré by mali za následok automatické zrušenie volieb (výsledku hlasovania) alebo vyhlásenie volieb za neplatné. Vzhľadom na túto skutočnosť treba považovať všetky možné pochybenia a vady volebného procesu za relatívne a zvažovať, resp. zohľadňovať ich význam podľa ich vplyvu na výsledok volieb do zastupiteľského orgánu. Overovanie volieb je založené na predpoklade objektívnej súvislosti medzi volebnou vadou a obsadením zastupiteľského orgánu alebo minimálne takej novej príčinnej súvislosti (princíp potenciálnej kauzality, obdobne PL. ÚS 7/2010, PL. ÚS 3/2018). Túto možnú príčinnú súvislosť však treba vykladať nie iba ako abstraktnú možnosť, ale treba ju v konaní riadne preukázať (PL. ÚS 16/2011, PL. ÚS 28/2014, PL. ÚS 3/2018).

41. V zmysle judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 68/2014, PL. ÚS 22/2017, PL. ÚS 2/2018, PL. ÚS 39/2018) voľby môžu byť spochybnené v zásade troma spôsobmi, a to tým, že došlo k volebnej chybe (napr. nesprávne sčítanie hlasov a iné číselné omyly), k volebnému deliktu (napr. úmyselne nesprávne sčítanie alebo iné falšovanie volieb počas ich priebehu) alebo k neprípustnému ovplyvňovaniu výsledku hlasovania (napr. oblasť nekalej volebnej súťaže a použitých prostriedkov volebnej kampane).

42. Z navrhovateľke známej (keďže ňou argumentovala) judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 118/07, PL. ÚS 11/2011, PL. ÚS 17/2015) ďalej vyplýva, že na to, aby ústavný súd vyhovel návrhu vo volebnej veci (podľa čl. 129 ods. 2 ústavy), musia byť splnené tri základné predpoklady: a) zistenie protizákonnosti volieb, t. j. porušenie zákonov upravujúcich organizáciu a priebeh volieb, prípadne zákonov bezprostredne s nimi súvisiacich, b) príčinná súvislosť medzi zistenou protizákonnosťou volieb a navrhovateľom namietanou neplatnosťou volieb a c) intenzita protizákonnosti volieb, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú (boli) prejavom skutočnej vôle voličov. Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na rozhodovanie voličov a najmä na výsledok volieb (PL. ÚS 11/2011, PL. ÚS 32/2014).

IV.

Posúdenie veci ústavným súdom a závery ústavného súdu

43. Ťažisková argumentácia navrhovateľky je založená predovšetkým na jej tvrdení o pochybeniach niektorých okrskových volebných komisií spočívajúcich (i) v úmyselne nesprávnom sčítaní, resp. nezapočítaní všetkých hlasov voličov odovzdaných v jej prospech, ďalej (ii) v nesprávnom postupe pri zapisovaní voličov hlasujúcich na základe voličského preukazu do zoznamu, ako aj (iii) v zákonne nesúladnej manipulácii s vydanými hlasovacími lístkami, ktoré voliči pri hlasovaní nepoužili a ktoré vkladali buď do nezapečatenej schránky alebo igelitového vreca.

44. Ústavný súd súhlasí s názorom navrhovateľky, že nesprávne sčítanie odovzdaných hlasov, a nemusí pritom ísť len o úmyselné, ale vo všeobecnosti také, ktoré

jednoducho nereflektuje skutočný počet hlasov odovzdaných pre toho-ktorého kandidáta, ako aj „falšovanie“ volieb počas ich priebehu zo strany okrskových volebných komisií sú javy nežiaduce a ústavný súd ich vo svojej judikatúre (pri ich preukázaní) hodnotí ako porušenie volebného zákona, ktoré pri splnení ďalších podmienok prevažne kvantitatívneho charakteru je skutočne spôsobilé privodiť verdikt o vyhlásení volieb za neplatné.

45. Ak by sa v konaní pred ústavným súdom preukázalo, že v dôsledku nezákonného postupu niektorej okrskovej komisie došlo vo výsledku k zarátaniu nižšieho počtu ako skutočne odovzdaných platných hlasov pre navrhovateľku, tak ako sa to predloženými listinnými dôkazmi snažila preukázať, potom sa *prima facie* javí podanie návrhu na začatie konania o ústavnosti a zákonnosti volieb za opodstatnené, keďže porušenie volebného zákona sa priamo negatívne dotýka navrhovateľky ako politickej strany, ktorá kandidovala vo voľbách.

46. Avšak nie nemej dôležitým kritériom pre rozhodnutie v prospech návrhu navrhovateľky je aj hodnotenie intenzity protizákonnosti, ktorá by mohla spochybníť výsledky volieb a ktorá by dôvodne vyvolávala pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledok sú prejavom skutočnej vôle voličov.

47. V súvislosti s namietaným nesprávnym sčítaním platných hlasov voličov odovzdaných v jej prospech navrhovateľka predložila ako dôkaz štyri notárske zápisnice, z ktorých pre ňu vyplýva „strata“ 99 hlasov, ktoré údajne neboli a mali byť zarátané. Išlo o 95 hlasov voličov hlasujúcich v okrsku [REDACTED], ktorí využili právo prednostného hlasu pre kandidátov navrhovateľky; jeden hlas [REDACTED] vo volebnom okrsku [REDACTED]; dva hlasy osôb, ktoré využili voľbu poštou (zo zahraničia) pre kandidáta navrhovateľky [REDACTED] a jeden hlas [REDACTED], ktorého prednostné hlasy na hlasovacom lístku takisto neboli zarátané.

48. [REDACTED] Zápisnice Štátnej komisie pre voľby a kontrolu financovania politických strán o výsledku volieb do Národnej rady Slovenskej republiky 29. februára 2020 z 1. marca 2020 (ďalej len „zápisnica o výsledku volieb“) vyhotovenej podľa § 69 ods. 1 volebného zákona

vyplýva, že do zoznamov voličov bolo zapísaných 4 432 419 voličov, z ktorých sa na hlasovaní zúčastnilo 2 916 840 voličov. Tých, ktorí volili na území Slovenskej republiky (vo volebnom okrsku podľa § 57 ods. 1 v spojení s § 24 volebného zákona) bolo 2 865 284 voličov a z cudziny zaslalo návratnú obálku poštou (§ 57 ods. 2 a 3 volebného zákona) 48 925 voličov. Celkový počet odovzdaných platných hlasov bol 2 881 511.

49. Zo zápisnice o výsledku volieb ďalej vyplýva, že pre navrhovateľku bolo odovzdaných celkovo 84 507 platných hlasov, ktoré v percentuálnom vyjadrení predstavovali 2,93 % zo všetkých platných hlasov.

50. Ako už bolo uvedené, podmienkou pre úspešné uplatnenie ústavnej ochrany politických práv navrhovateľky v konaní pred ústavným súdom v súvislosti s konaním volieb do národnej rady je, aby ňou tvrdené porušenie platnej a účinnej právnej úpravy týkajúcej sa výkonu volieb spôsobujúce nezákonnosť alebo neústavnosť volieb dosahovalo intenzitu umožňujúcu racionálne spochybníť oficiálne výsledky volieb a dôvodne vyvolávalo pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov. Vo veci navrhovateľky by táto intenzita dosiahla požadovanú kvalitu iba v prípade, ak by jedinou evidentnou príčinou jej neúčasti na procese prideľovania mandátov v novo kreovanej národnej rade boli tvrdené porušenia príslušných zákonných ustanovení upravujúcich prípravu a priebeh volieb. Iba tento moment dáva nevyhnutnú relevanciu návrhu na preskúmanie ústavnosti a zákonnosti volieb do národnej rady ústavným súdom, pretože porušenie volebných pravidiel, ktoré nebolo spôsobilé privodiť iný konečný výsledok volieb vo vzťahu k navrhovateľke, aký bol reálne oficiálne oznámený, stráca potenciál byť úspešne namietaným v konaní o volebných veciach.

51. Vychádzajúc z okolností prejednávanej veci, iným výsledkom volieb, ktorý mal nastať, ale v dôsledku navrhovateľkou tvrdeného porušenia zákona nenastal, je potrebné v podstate rozumieť taký stav, že by navrhovateľka získala zastúpenie v národnej rade.

52. V danom prípade minimálny podiel odovzdaných platných hlasov, ktorý by musela navrhovateľka ako kandidujúca politická strana (keďže nebola súčasťou koalície viacerých strán) vo voľbách do národnej rady získať, aby sa dostala do procesu prideľovania

mandátov v národnej rade (§ 68 v spojení s § 66 ods. 3 volebného zákona), predstavovalo 5 % všetkých odovzdaných platných hlasov. Ide o uzatváraciu klauzulu (tzv. volebný prah) v zmysle ustanovenia § 66 ods. 2 písm. a) volebného zákona.

53. Z údajov uvedených v zápisnici o výsledku volieb vyplýva, že zo všetkých 2 881 511 odovzdaných platných hlasov predstavuje 5 % hranicu 144 076 hlasov, ktoré bolo potrebné získať pre zvolenie (samostatne) kandidujúcej politickej strany do národnej rady. Oproti oficiálne oznámenému výsledku volieb dosiahnutého navrhovateľkou v počte 84 507 hlasov (2,93 %) je to rozdiel o 59 569 hlasov.

54. Navrhovateľka v návrhu na začatie konania o ústavnosti a zákonnosti volieb do národnej rady relevantne, t. j. s adekvátnou podporou svojich argumentov navrhovanými dôkazmi namietala (resp. preukazovala) „stratu“ necelých sto hlasov. Pre naplnenie podmienky dosiahnutia potrebnej intenzity porušenia volebných predpisov na úspešné uplatnenie ochrany ústavnosti a zákonnosti volieb pred ústavným súdom tak v návrhu navrhovateľky absentuje tvrdenie overiteľné navrhovanými dôkazmi o nezarátaní ďalších približne 59 470 hlasov voličov hlasujúcich v jej prospech. Inak povedané, navrhovateľka v návrhu neuviedla žiadne, nieto ešte hodnoverné dôkazy, ba ani indície, ktoré by nasvedčovali, že prípadný nezákonný postup volebných orgánov obsiahol aj ďalšie prípady, a to v rozsahu spôsobilom prijať odôvodnený záver o inom výsledku volieb, ako bol zaznamenaný v zápisnici štátnej komisie. Navrhovateľka teda neuniesla vo svojom aktuálnom návrhu bremeno tvrdenia a ani s tým spojené dôkazné bremeno, ktoré vo volebných veciach spočíva práve na navrhovateľoch.

55. Je evidentné, že aj prípadné preukázanie navrhovateľkou prezentovaných záverov (o porušení volebných predpisov príslušnými okrskovými komisiami pri sčítavaní hlasov) v rámci dokazovania v konaní pred ústavným súdom v ňou navrhovanom rozsahu nemôže mať za následok vyhlásenie volieb do národnej rady konaných 29. februára 2020 za neplatné, pretože ide o kvantitatívne nepatrnú množinu hlasov.

56. Ústavný súd na tomto mieste pripomína svoju ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej funkcia ústavného súdu v rámci prieskumu ústavnosti a zákonnosti volieb nemôže

byť vykladaná tak extenzívne, že by v konečnom dôsledku jeho činnosť mala nahradzovať, prípadne doplňovať činnosť na to povolaných volebných či iných orgánov, a to dokonca v tom smere, že iba na základe špekulatívne formulovaných námietok bude ústavný súd podrobne rekonštruovať celý volebný proces (PL. ÚS 3/2010, PL. ÚS 43/2018 alebo PL. ÚS 22/2017).

57. V konaní o volebných veciach sa neuplatňuje vyhľadávacia zásada, ktorá je jednou z vedúcich zásad trestného konania (PL. ÚS 52/2011, PL. ÚS 3/2018).

58. Rovnako ústavný súd už judikoval, že v konaní vo volebných veciach nie je „vyšetrovacím orgánom“, ktorý zisťuje (môže zisťovať) skutkový stav metódami a spôsobmi charakteristickými pre prácu orgánov činných v trestnom konaní. Jeho úlohou je predovšetkým zvážiť hodnovernosť a preukázateľnosť tvrdení navrhovateľa v kontexte s ďalšími konkrétnymi okolnosťami posudzovanej veci a na tom základe rozhodnúť, či vykoná vo veci ďalšie dokazovanie, alebo vyvodí v predmetnej veci právne závery len na základe tvrdení predložených účastníkmi konania (PL. US 66/2011, PL. ÚS 3/2015, PL. ÚS 3/2018).

59. Pokiaľ ide o námietku porušenia volebného zákona, ktoré sa týkalo dopisovania voličov hlasujúcich na základe hlasovacích preukazov do zoznamov (§ 58 ods. 1 volebného zákona) bez vyplnenia poradového čísla a vhadzovania nepoužitých hlasovacích lístkov do nezapečatenej schránky (§ 24 ods. 10 volebného zákona) prípadne „igelitového vreca“, navrhovateľka toto prezentovala iba v rovine tvrdenia bez nadväznosti reálneho odzrkadlenia sa tejto okolnosti na výsledku volieb. Navrhovateľka teda v tomto prípade neuviedla žiadnu relevantnú konkrétnu skutočnosť, ktorá by čo i len indikovala akýkoľvek negatívny dopad tvrdeného porušenia uvedenej právnej úpravy na postavenie navrhovateľky z hľadiska celkového výsledku volieb do národnej rady. Jej argumentácia je v tomto smere založená skôr na dohadoch, o čom svedčí napríklad použitá formulácia: „*Takýmto spôsobom mohlo dôjsť k zneškodneniu a vyhodeniu celých hárkov, príp. k zmanipulovaniu výsledkov volieb.*“

60. Tvrdenie navrhovateľky, že „volby do Národnej rady SR uskutočnené dňa 29. 02. 2020 boli protiústavné a protizákonné, pričom intenzita tejto protiústavnosti a protizákonnosti je v takom rozsahu, že možno pochybovať či výsledky volieb boli skutočným prejavom vôle voličov, pričom tu bezpochyby existuje i príčinná súvislosť“, nemá potrebnú oporu ani v použitej argumentácii, ani v návrhoch na vykonanie dokazovania a ostáva tak v rovine hypotetického tvrdenia bez akejkoľvek spôsobilosti privodiť navrhovateľkou požadované rozhodnutie ústavného súdu v zmysle ustanovení § 163 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde.

61. Preto neostávalo iné, len konštatovať, že medzi namietaným porušením volebných predpisov a výsledkom volieb neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by umožnila z hľadiska navrhovateľkou požadovanej ústavnej ochrany jej politických práv návrhu vyhovieť, čo viedlo k jeho odmietnutiu ako zjavne neopodstatneného podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. apríla 2020

Ivan Fiačan
predseda pléna Ústavného súdu
Slovenskej republiky